

ACT: ความร่วมมือพัฒนาครูของสภาครูอาเซียน

ASEAN Council of Teachers (ACT): Cooperation in developing teachers in ASEAN

ดร.จักรพรรดิ วัฒนา *

นางสาวรจนา วงศ์ข้าหลวง **

ดร.ราณี จินสุทธิ์***

ความเป็นมา

สภาครูอาเซียน เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า ASEAN Council of Teachers ชื่อย่อว่า ACT ก่อตั้งเมื่อปี 2521 โดยประเทศในกลุ่มอาเซียน 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และประเทศไทย ได้หารือร่วมกันในระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดี ความร่วมมือและสันติภาพระหว่างชาติ กับการศึกษาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน” ณ ประเทศสิงคโปร์ เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2521 ในการประชุมครั้งนั้น ประเทศไทยโดยคุรุสภาได้ส่ง นายสุรัฐ ศิลปอนันต์ อธิการบดีคุรุสภาไปร่วมประชุม ผลจากการหารือครั้งนั้นที่ประชุมได้มีมติให้จัดตั้งสภาครูอาเซียนขึ้น (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2522, น. 19-20) สภาครูอาเซียนจึงถือกำเนิดขึ้นตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

การดำเนินงานของสภาครูอาเซียนตั้งแต่เมื่อเริ่มก่อตั้งจนถึงปัจจุบันนับเป็นทศวรรษที่ 5 ที่สภาครูอาเซียน ได้แสดงบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือสมาชิกในการพัฒนากิจกรรมทางการศึกษาในด้านวิชาชีพครู การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมร่วมกัน ระหว่างองค์กรครูในกลุ่มประเทศอาเซียน อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา จนเป็นที่ประจักษ์แก่นานาประเทศ นำไปสู่การขยายสมาชิกภาพของสภาครูอาเซียน โดยในปี 2527 ประเทศบรูไนดารุสซาลามได้เข้าร่วมเป็นประเทศสมาชิกที่ 6 ในปี 2539 สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกประเทศที่ 7 ในปี 2542 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชาได้เข้าเป็นสมาชิกในลำดับที่ 8 และ 9 ตามลำดับ และในปี 2555 สาธารณรัฐเกาหลีเข้าเป็นสมาชิกสมทบ

* กรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหาจักรี

** ผู้เกษียณอายุราชการของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

***ที่ปรึกษาโรงเรียนเอกอโยธยา

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสภาครูอาเซียน

สภาครูอาเซียน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2522) เป็นองค์กรที่รวมตัวกันแบบหลวมและค่อนข้าง เป็นอิสระ โดยมีวัตถุประสงค์ของการก่อตั้ง 3 ประการ คือ

1. ร่วมมือกันในการทำงานเพื่อก่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจร่วมกันในเรื่องปรัชญา กิจกรรม วัฒนธรรม และจิตใจของชาวอาเซียน
2. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างองค์กรครูในกลุ่มประเทศอาเซียน ด้วยการจัดทำโครงการร่วมกับกับครู การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม อันเป็นประโยชน์ร่วมกัน
3. ช่วยเหลือสมาชิกในการพัฒนากิจกรรมทางการศึกษา โดยเน้นในการส่งเสริมวัตถุประสงค์ และอุดมการณ์ ของสมาคมอาเซียน

การดำเนินงานของสภาครูอาเซียน

ธรรมนูญสภาครูอาเซียน

ธรรมนูญสภาครูอาเซียน คือ กลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสภาครูอาเซียนที่แสดงถึง ความยินยอมที่จะยึดถือและปฏิบัติร่วมกัน เรียกว่า ธรรมนูญแห่งสภาครูอาเซียน (ASIAN Council of Teachers' Constitution) และในการประชุมสภาครูอาเซียน ครั้งที่ 11 ระหว่างวันที่ 18-23 พฤศจิกายน 2532 ณ ประเทศสิงคโปร์ ผู้แทนองค์การครูในกลุ่มประเทศอาเซียนได้ลงนามร่วมกันในธรรมนูญแห่งสภาครูอาเซียน (The Constitution Council of Teachers) ที่แสดงถึงความยินยอมพร้อมกันที่จะยึดถือและปฏิบัติ เพื่อแสดงเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาครูอาเซียนในฐานะองค์การระหว่างประเทศที่มีใช้ของรัฐบาลภายใต้ สำนักงานเลขาธิการอาเซียนเพื่อให้การขับเคลื่อนสภาครูอาเซียน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2563) โดยมีใจความว่า

เราผู้เป็นตัวแทนขององค์การครูในประเทศบรูไนดารุสซาลาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม

คำนึง ถึงเป้าหมายแห่งปฏิญญาอาเซียน ปี 1967 ในการที่จะทำให้เกิดสันติสุขและความมั่งคั่ง ในภูมิภาค โดยสร้างหลักประกันของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้แก่พลเมืองของประเทศสมาชิกอาเซียน

ยอมรับ ว่า ประเทศสมาชิกอาเซียนมีพันธกิจร่วมกันตามปฏิญญาสมานฉันท์อาเซียน ปี 1976 ที่มีการลงนามที่เมืองเดนปาซาร์ จังหวัดบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ในการให้ความสนับสนุนทุกภาคส่วน และทุกระดับต่อความพยายามพัฒนาประชาคมอาเซียน

เชื่อมั่น ว่า การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญต่อการเร่งพัฒนาการของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียน และโดยเฉพาะการบรรลุตามเป้าหมายของอาเซียน

ตระหนัก ว่า ครูเป็นปัจจัยชี้ขาดการประสบความสำเร็จของการดำเนินแผนงานและโครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

ตั้งใจ ที่จะอุทิศการเป็นวิชาชีพของครู เพื่อการพัฒนาประเทศสมาชิกอาเซียน และเพื่อความอยู่ดี มีสุข ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของประชาชนในภูมิภาค

รำลึก ว่า การดำเนินการตามข้างต้น สภาครูอาเซียนจึงได้มีการจัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 1978 ณ ประเทศสิงคโปร์ และตั้งแต่นั้นได้มีการประชุมเป็นประจำ

พิจารณา เห็นว่า เพื่อเป็นการพัฒนาสภาครูอาเซียนต่อไป คนซึ่งเป็นตัวหลักสำคัญ เป็นเรื่องจำเป็น **ณ** **ที่นี้** จึงขอประกาศยืนยัน ธรรมนูญแห่งสภาครูอาเซียน ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 ชื่อ

ให้ใช้ชื่อขององค์การว่า ASEAN COUNCIL OF TEACHERS หรือเรียกว่า ACT

มาตรา 2 หลักการ

1. ACT ยอมรับในปฏิญญาอาเซียน ปี 1967 เป็นหลักการพื้นฐานของสภาครูอาเซียน
2. ACT จะเคารพต่อนโยบายภายในขององค์กรภาคีสมาชิก
3. องค์การสมาชิกทั้งหมดยินยอมที่จะปฏิบัติตามวัตถุประสงค์และหลักการที่ระบุไว้ในธรรมนูญนี้
4. การตัดสินใจจะต้องได้รับการลงมติยอมรับโดยเสียงส่วนใหญ่

มาตรา 3 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของสภาครูอาเซียน มีดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจและสันติภาพในระดับนานาชาติ
2. เพื่อกระชับความเป็นมิตรภาพ ภาราตรภาพ และความเป็นเอกภาพระหว่างผู้ประกอบวิชาชีพครู และประชาชนในภูมิภาคให้แน่นแฟ้นขึ้น
3. เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของครูที่องค์กรครูในการพัฒนาในระดับชาติและภูมิภาค โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและวัฒนธรรม
4. เพื่อยกระดับสถานภาพและปรับปรุงสภาพการทำงานและสมรรถนะด้านวิชาชีพของครูในภูมิภาคอาเซียน

มาตรา 4 การดำเนินการ

เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ACT แสวงหาวิธีการ วางแผนและดำเนินโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญ และได้รับการเห็นชอบจากสมาชิก

มาตรา 5 การเป็นสมาชิก

การเข้าเป็นสมาชิก ACT เปิดกว้างแก่องค์กรครูทั้งหมดของประเทศสมาชิกอาเซียน ภายใต้การนำเสนอของคณะกรรมการอำนวยการ (การประชุมผู้นำ) และการเห็นชอบของที่ประชุม

มาตรา 6 โครงสร้าง (องค์ประกอบ)

โครงสร้างของ ACT ประกอบด้วย

1. การประชุม
2. คณะกรรมการอำนวยการ (ที่ประชุมผู้นำ)
3. ฝ่ายเลขานุการ

- มาตรา 7 การประชุมสภาครูอาเซียน**
1. การประชุมสภาครูอาเซียน ประกอบด้วย ผู้แทนขององค์การสมาชิก
 2. การประชุมสภาครูอาเซียนซึ่งมีอำนาจสูงสุด จะร่วมกันกำหนดนโยบายและโครงการของสภาครูอาเซียน
 3. การประชุมสภาครูอาเซียนจะตัดสินทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเป็นสมาชิก
- มาตรา 8 คณะกรรมการอำนวยการ (การประชุมผู้นำ)**
1. คณะกรรมการอำนวยการ จะประกอบด้วย
 - ประธานจากประเทศเจ้าภาพ
 - ผู้แทนองค์การสมาชิก
 2. หน้าที่ในคณะกรรมการอำนวยการจะหมุนเวียนกันไปตามประเทศสมาชิก
 3. คณะกรรมการอำนวยการ (ที่ประชุมผู้นำ) จะดำเนินการตามนโยบายและรายการที่ถูกระบุโดยที่ประชุม
- มาตรา 9 ฝ่ายเลขานุการ**
1. ประเทศเจ้าภาพจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเลขานุการสำหรับปีที่มีการจัดประชุม
 2. ฝ่ายเลขานุการของสภาครูอาเซียนจะตั้งอยู่ในประเทศที่เป็นเจ้าภาพจัดประชุม
- มาตรา 10 การประชุม**
1. การประชุมสภาครูอาเซียนจะมีขึ้นเป็นประจำ และมีการทบทวนแผนและโครงการต่าง ๆ
 2. คณะกรรมการอำนวยการ (ที่ประชุมผู้นำ) จะประชุมร่วมกันเป็นประจำทุก ๆ ปี หรือเมื่อใดก็ตามที่เห็นสมควรให้มีการประชุมกัน
- มาตรา 11 ความสัมพันธ์**
- ACT จะต่อสู้เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์กับองค์การของครูหรือไม่เป็นองค์กรครูอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของปฏิญญาอาเซียนปี 1967 และปฏิญญาสมานฉันท์อาเซียนปี 1967 (ASEAN Concord)
- มาตรา 12 การแก้ไขรัฐธรรมนูญ**
- การแก้ไขรัฐธรรมนูญสามารถกระทำได้ตามข้อเสนอโดยคณะกรรมการอำนวยการ

สภาครูอาเซียนภายใต้กลไก NGO

สภาครูอาเซียน ถือว่าเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่มีชื่อของรัฐบาลหรือในภาษาอังกฤษเรียกว่า Non-Government Organization เรียกว่า NGO ทำให้สภาครูอาเซียนได้รับสิทธิต่าง ๆ เช่นเดียวกับ NGO อื่น ๆ ที่อยู่ภายใต้กลไกของอาเซียน รวมทั้งต้องมีหน้าที่ในฐานะองค์กรสมาชิกด้วย โดยกระทรวงการต่างประเทศ ได้มีหนังสือที่ กต. 0905/55491 ลงวันที่ 4 กรกฎาคม 2533 เรื่อง การขอเข้าอยู่ในกลไกของอาเซียนในฐานะองค์กรระหว่างประเทศที่มีชื่อของรัฐบาลของสภาครูอาเซียน ความว่า “ในการประชุมคณะกรรมการประจำอาเซียนปีที่ 23 ครั้งที่ 4 (The 4th Meeting of the 23rd ASEAN Standing Committee) 19-21 มิถุนายน 2533 ณ กรุงจาการ์ ประเทศอินโดนีเซีย ที่ประชุมได้พิจารณาให้

ความเห็นชอบต่อคำขอเข้าอยู่ในกลไกของอาเซียนในฐานะองค์กรระหว่างประเทศที่มีใช้รัฐบาลของสภาครูอาเซียน ดังนั้น สภาครูอาเซียนจึงถือว่าเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่มีใช้รัฐบาลหรือในภาษาอังกฤษเรียกว่า Non-Government Organization เรียกกย่อ ๆ ว่า NGO ทำให้สภาครูอาเซียนได้รับสิทธิต่าง ๆ เช่นเดียวกับ NGO อื่น ๆ ที่อยู่ภายใต้กลไกของอาเซียน รวมทั้งต้องมีหน้าที่ในฐานะองค์กรสมาชิกด้วย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2547, น. 13-15)

1. สิทธิและในการเข้าเป็น NGO ภายใต้กลไกอาเซียน

สิทธิและในการเข้าเป็น NGO ภายใต้กลไกอาเซียน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2563, น. 443-444) มีดังนี้

1.1 สภาครูอาเซียนสามารถใช้ชื่อ ASEAN และตราของอาเซียนในการติดต่อ การประชุมได้ หากมิใช่กระทำในเชิงพาณิชย์

1.2 สภาครูอาเซียนอาจยื่นมติ ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น เกี่ยวกับนโยบายหรือเหตุการณ์ สำคัญในภูมิภาคหรือส่วนที่เกี่ยวกับนานาชาติ ต่อคณะกรรมการอาเซียนได้ โดยผ่านสำนักงานเลขาธิการอาเซียน

1.3 สภาครูอาเซียนอาจเสนอโครงการเพื่อขอทุนสนับสนุนจากที่ใดก็ได้ โดยต้องผ่าน สำนักงานเลขาธิการอาเซียนไปยังคณะกรรมการเพื่อรับรอง

1.4 สภาครูอาเซียนอาจริเริ่มแผนกิจกรรมสำหรับเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิด การปฏิบัติที่เหมาะสม

1.5 เมื่อประธานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาเรื่องแล้ว สภาครูอาเซียนอาจจะส่งผู้แทน เข้าร่วมการประชุมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวพันกับองค์การที่มีใช้ ของรัฐบาล

1.6 ในการทำวิจัยโครงการ สภาครูอาเซียนอาจได้รับอนุญาตให้เข้าไปค้นคว้าเอกสารอาเซียน ตามที่ได้หารือกับสำนักงานเลขาธิการอาเซียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.7 ภายใต้ข้อระเบียบและข้อบังคับ สภาครูอาเซียนอาจได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องอำนวยความสะดวกของสำนักงานเลขาธิการอาเซียนสำหรับการประชุมหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างเป็นทางการ ในกรุงจาการ์ตาได้

1.8 สภาครูอาเซียนจะได้รับการสนับสนุนให้พึ่งตนเองได้ในเรื่องของการมีวัสดุต่าง ๆ เป็นของตนเอง

2. หน้าที่ของ NGO ภายใต้กลไกของอาเซียน

2.1 สภาครูอาเซียนต้องรับรองในการเขียนสิ่งต่าง ๆ โดยยึดถือตามนโยบาย แนวทาง ข้อเสนอแนะและการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ของอาเซียน

2.2 สภาครูอาเซียนจะต้องรับผิดชอบในการกระทำของตน โดยเฉพาะสิ่งที่จะเป็น เรื่องเสียหายต่ออาเซียนทั้งหมด

2.3 สภาครูอาเซียนสามารถจะเชิญผู้เข้าร่วมประชุมที่เป็นข้าราชการของสมาชิกประเทศอาเซียนร่วมประชุมและร่วมกิจกรรมได้

2.4 สภาครูอาเซียนต้องส่งรายงานกิจกรรมประจำปียังคณะกรรมการโดยผ่านสำนักงานเลขาธิการอาเซียน

2.5 สภาครูอาเซียนต้องแจ้งให้สำนักงานเลขาธิการอาเซียนทราบถึงการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่และสมาชิก

สมาชิกของสภาครูอาเซียน

สมาชิกสภาครูอาเซียนมี 9 ประเทศ ประกอบด้วย เนอการาบรูไนดารุสซาลาม สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐเกาหลี หรือที่เรียกว่าอาเซียน+1 (ACT+10) ขาดประเทศพม่าเพียงประเทศเดียวที่ยังไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก และแต่ละประเทศมีองค์กรครูและองค์กรที่ให้ความร่วมมือในดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและวิชาชีพครู (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2563) ดังนี้

1. เนอการาบรูไนดารุสซาลาม 1 องค์กร คือ สมาคมครูรัฐบรูไนดารุสซาลาม (Brunei Malay Teachers' Association, BMTA)

2. ราชอาณาจักรกัมพูชา 1 องค์กร คือ สมาคมครูประเทศกัมพูชา (Cambodia Independent Teachers' Association, CITA)

3. สาธารณรัฐอินโดนีเซีย 1 องค์กร คือ สมาคมครูแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย (Teachers' Association of the Republic of Indonesia, PGRI)

4. สหพันธรัฐมาเลเซีย 4 องค์กร ประกอบด้วย 1) สหภาพวิชาชีพครูแห่งชาติมาเลเซีย (National Union of the Teaching Profession, NUTP) 2) สมาคมครูรัฐซาราวัก (Sarawak Teachers' Union, STU) 3) สมาคมครูรัฐซาบฮาร์ (Sabah Teachers' Union, STU) และ 4) สมาคมนักการศึกษามาเลเซีย (Malaysian Association for Education, MAE)

5. สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ 3 องค์กร ประกอบด้วย 1) สมาคมครูโรงเรียนรัฐแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (Philippine Public School Teachers' Association, PPSTA) 2) สหพันธ์ครูและพนักงานของรัฐแห่งชาติประเทศฟิลิปปินส์ (National Alliance of Teachers and Office Workers, SMP-NATOW) และ 3) สหพันธ์ครูประเทศฟิลิปปินส์ (Alliance of Concerned Teachers, ACT)

6. สาธารณรัฐสิงคโปร์ 6 องค์กร ประกอบด้วย 1) สหภาพครูแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Singapore Teachers' Union, STU) 2) สหพันธ์บุคลากรสถาบันการศึกษาและฝึกอบรม (Union of Institute of Technical Education Training Staff, UITETS) 3) สหภาพครูสิงคโปร์มาลายู (Singapore Malay Teachers Union, SMTU) 4) สหภาพครูชาวจีนสิงคโปร์ (Singapore Chinese Teachers' Union) 5) สมาคมครูจีนในโรงเรียนมัธยม สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Singapore Middle school Chinese Teachers Association) และ 6) สหภาพครูทามิลสิงคโปร์ (Singapore Tamil Teachers' Union, STTU)

7. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม 1 องค์กร คือ สหภาพการศึกษาแห่งชาติเวียดนาม (National Education Union of Vietnam, NEUV)

8. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้เข้าร่วมกิจกรรมการประชุมสภาครูอาเซียน ตั้งแต่ปี 2542 เมื่อครั้งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุมอาเซียน ครั้งที่ 18 ณ โรงแรมลิตเติ้ลดีค จังหวัดเชียงราย แต่ลาวไม่มีการจัดตั้งองค์กรหรือสมาคมใดที่เกี่ยวกับครู การเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งโดยการเชิญผ่าน กระทรวงศึกษาธิการของลาว

9. ราชอาณาจักรไทย 6 องค์กร ประกอบด้วย 1) คุรุสภา (The Teachers' Council of Thailand, Khurusapha) 2) สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย (The Education Society of Thailand, EST) 3) สมาพันธ์สมาคมครูแห่งประเทศไทย (Federation of Teachers Association of Thailand, FTAT) 4) สมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย (Secondary School Administrator Association of Thailand, S.A.A.T.) 5) สมาคมครูสถานศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (Private School Teachers' Association of Thailand, PSTAT) และ 6) สมาคมสหภาพครูแห่งชาติ (National Thai Teacher Union, NTTU)

การจัดประชุมและความร่วมมือพัฒนาครูของสภาครูอาเซียน

การจัดประชุมสภาครูอาเซียน

เมื่อได้กำหนดให้มีธรรมนูญแห่งสภาครูอาเซียน (ASIAN Council of Teachers' Constitution) เพื่อใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่แสดงถึงความยินยอมที่จะยึดถือและปฏิบัติร่วมกัน การประชุมสภาครูอาเซียนจึงได้มีการประชุมปีละครั้งตลอดมาตั้งแต่ปี 2522 กระทั่งถึงครั้งที่ 16 ปี 2537 จึงได้ปรับเป็น 2 ปีต่อครั้ง ครั้งที่ 17 จึงจัด ณ ประเทศสิงคโปร์ วันที่ 5-8 ธันวาคม 2539 หัวข้อการประชุม คือ "TODAY'S EDUCATION FOR TOMORROW'S WORLD" และเมื่อถึงปี 2541 มติที่ประชุมสิงคโปร์ กำหนดให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพอีกครั้ง ต่อมาในการจะจัดให้มีสำนักงานเลขาธิการ โดยสับเปลี่ยนกัน ประเทศละปี ส่วนกิจกรรมจะจัดที่ใด เมื่อไรนั้น สุดแต่สภาจะตกลงกัน (บุญช่วย ทองศรี, 2547, น. 44)

รูปแบบของการจัดประชุมสภาครูอาเซียน ประกอบด้วย พิธีเปิดการประชุมสภาครูอาเซียน การเสวนา การอภิปรายกลุ่ม การนำเสนอรายงานประเทศ (Country Report) การจัดงานเลี้ยงคืนมิตรภาพและ เลี้ยงรับรอง (Friendship Night) ซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมประชุม โดยทุกประเทศ ที่เข้าร่วมประชุมจะนำเสนอการแสดงศิลปวัฒนธรรมประจำชาติของตน เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุม ได้มีส่วนร่วมเพื่อเป็นการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน จากนั้นผู้เข้าร่วมประชุมร่วมกัน รับรองมติที่ประชุมสภาครูอาเซียน+1 และพิธีปิดการประชุมโดยเจ้าภาพกล่าวปิดการประชุม และส่งมอบ ธงสัญลักษณ์สมาคมครูอาเซียนให้แก่ประเทศสมาชิกที่เป็นเจ้าภาพในปีถัดไปรับมอบธง และกล่าวขอบคุณ ต่อเจ้าภาพการประชุมสภาครูอาเซียนในครั้งต่อไป ปิดท้ายด้วยการร้องเพลงสภาครูอาเซียน เป็นอันจบพิธีการ ปิดประชุมสภาครูอาเซียน+1 อย่างเป็นทางการ

ภาพกิจกรรมการประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 37
ที่มา: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา <https://elibrary.ksp.or.th/>

การจัดประชุมสภาครูอาเซียนตั้งแต่ปี 2522-2566 สามารถแบ่งได้ 5 ทศวรรษ ดังนี้

ทศวรรษที่ 1 (ปี 2522-2531) ประเด็นสำคัญของการประชุมมีดังนี้ ปี 2522 หัวข้อ “Towards Solidarity Among ASEAN Teachers Organizations” ปี 2523 หัวข้อ “Education and Social Awareness for Solidarity Among ASEAN Teachers Organization” ปี 2524 หัวข้อ “The Role of Teachers as Agents of Development” ปี 2525 หัวข้อ “Towards Co-operation in Education in ASEAN” ปี 2526 หัวข้อ “Education and Social Change” ปี 2527 หัวข้อ “Teaching Profession in the Next Decade: ASEAN contexts” ปี 2528 หัวข้อ “Education for Nation Building” ปี 2529 หัวข้อ “Education for Peace and ASEAN Cooperation” ปี 2530 หัวข้อ “Values Education for National Resilience in ASEAN Countries” ปี 2531 หัวข้อ “Towards Excellence in Schools”

ทศวรรษที่ 2 (ปี 2532-2541) ประเด็นสำคัญของการประชุมมีดังนี้ ปี 2532 หัวข้อ “Towards the 21st Century: The Challenges Ahead” ปี 2533 หัวข้อ “The Implementation of the Policy on Environmental Education” ปี 2534 หัวข้อ “Globalization and its Impact on Development” ปี 2535 หัวข้อ “ASEAN Education Towards a Common Destiny” ปี 2536 หัวข้อ “Meeting the Needs of Development, Conserving the Values of Culture” ปี 2537 หัวข้อ “Social Justice and Peace Through Education” ปี 2539 หัวข้อ “Today’s Education for Tomorrow’s World”

ทศวรรษที่ 3 (ปี 2542-2551) ประเด็นสำคัญของการประชุมมีดังนี้ ปี 2542 หัวข้อ “Education for Sustainable Development” ปี 2543 หัวข้อ “ASEAN Education in the 21st Century: Opportunities, Challenges and Solutions” ปี 2545 หัวข้อ “Empowering Teachers Through Information and Communication Technology” ปี 2547 หัวข้อ “ACT-Revisiting the Spirit of ASEAN” ปี 2548 หัวข้อ “Partnership and Cooperation among ASEAN Teachers’ Organizations” ปี 2550 หัวข้อ “ASEAN Educators Uniting for Quality Education” ปี 2551 หัวข้อ “Sustainable Environment Education of Life”

ทศวรรษที่ 4 (ปี 2552-2561) ประเด็นสำคัญของการประชุมมีดังนี้ ปี 2552 หัวข้อ “ASEAN Council of Teacher’s Response to the Economic Crisis for the Sustainable Development of Education” ปี 2553 หัวข้อ “ASEAN Educators: Rising Above Challenging Times” ปี 2554 หัวข้อ “Enhancing Quality Education Towards the Realization of ASEAN Community 2015” ปี 2555 หัวข้อ “ASEAN Community 2015: Teacher Professionalism for Quality Education and humanity” ปี 2556 หัวข้อ “Enhancing Quality Education through Culturalization with in the ASEAN Community”

ทศวรรษที่ 5 (ปี 2562-2566) ประเด็นสำคัญของการประชุมมีดังนี้ ปี 2562 หัวข้อ “Reducing Regional Education Gap: Mobility of ASEAN Teachers” ปี 2565 หัวข้อ “Recovering from the Pandemic: Designing Post Pandemic Education in Digitally Infused World” ปี 2566 หัวข้อ “Leading the Future of Education”

สำหรับรายละเอียดของการจัดประชุมสภาครูอาเซียนขอนำเสนอในรอบ 10 ปี ตั้งแต่ปี 2557-2566 ดังนี้

ปี 2557 เป็นการประชุมสภาครูอาเซียน ครั้งที่ 30 จัดขึ้น ณ Orchard Hotel Singapore สาธารณรัฐสิงคโปร์ ระหว่างวันที่ 22-24 สิงหาคม 2557 ในหัวข้อเรื่อง “The Professional Development of Teachers in ASEAN for Quality Education” ซึ่งสหภาพครูแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ เป็นเจ้าภาพ คณะผู้แทนคुरुสากา ประกอบด้วย คณะกรรมการคुरुสากา คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนวิชาชีพและองค์กรวิชาชีพสู่อเซียนและนานาชาติ ผู้บริหารและพนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการคुरुสากา จำนวน 89 คน และผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่เป็นตัวแทนองค์กรสมาชิกสภาครูอาเซียนในประเทศไทย ได้แก่ ผู้แทนสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย สมาพันธ์สมาคมครูแห่งประเทศไทย สมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย สมาคมครูสถานศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย สมาคมสหภาพครูแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 87 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 176 คน ไปเข้าร่วมประชุมสภาครูอาเซียน

ปี 2558 ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุมสภาครูอาเซียนครั้งที่ 31 ในโอกาสวันครูโลก และเนื่องจากปีนี้เป็นปีมหามงคลฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558 และเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558 ดังกล่าว สำนักงานเลขาธิการคुरुสากาจึงร่วมกับมูลนิธิธรรมาภิบาลสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

มหาจักรี จัดพิธีพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ครั้งที่ 1 ปี 2558 และการประชุมสภาครูอาเซียน ครั้งที่ 31 โดยกำหนดจัดระหว่างวันที่ 2-4 ตุลาคม 2558 และกำหนดชื่องานว่า พิธีพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ครั้งที่ 1 ปี 2558 และการประชุมสภาครูอาเซียน ครั้งที่ 31 หัวข้อ “Creative and Productive Role of Teachers for ASEAN Community” ในโอกาสวันครูโลก ซึ่งได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ จากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานรางวัลฯ และทรงเปิดการประชุมสภาครูอาเซียน ในวันที่ 2 ตุลาคม 2558 เวลา 16.00 น. ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพมหานคร (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2558)

ปี 2559 การประชุมครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 32 จัดขึ้น ณ โรงแรม K กรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้ ระหว่างวันที่ 18-20 กันยายน 2559 โดยความร่วมมือของสภาครูประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนและสภาครูของประเทศเกาหลีใต้ (Korea Federation of Teachers’ Associations, KFTA) เพื่อแบ่งปันประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีด้านการศึกษาของแต่ละประเทศ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2559, น. 53) ในปี 2559 หัวข้อการประชุมในครั้งนี้ คือ “Expansion of Quality Education in ASEAN and Korea Through Character and Global Citizenship Education” คณะผู้แทนคุรุสภา จำนวน 23 คน เดินทางเข้าร่วมประชุมสภาครูอาเซียน ผู้นำคณะผู้แทนจากประเทศไทย คือ หม่อมหลวงปรีดา ดิศกุล ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ปี 2560 การประชุมครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 33 จัดขึ้น ณ โรงแรมเซ็นทารา แซนด์บีชรีสอร์ท (Sentara Sandy Beach Resort) เมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ระหว่างวันที่ 15-18 กันยายน 2560 หัวข้อ “Role of Education in Adopting Global Culture and Preserving National Identity (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2560) คณะผู้แทนคุรุสภาได้ศึกษาดูงานที่โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของดานัง และพบปะครูรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรีของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามประจำปี 2560 คณะผู้แทนคุรุสภา ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารและพนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาจากสมาคมคสสถานศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย สมาคมสหภาพครูแห่งชาติ และครูรางวัลคุรุสภา จำนวน 58 คน ไปร่วมประชุมสภาครูอาเซียน (ACT+1) ผู้นำคณะผู้แทนจากประเทศไทย คือ ดร.ทินสิริ ศิริโพธิ์

ปี 2561 คุรุสภาในฐานะตัวแทนผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาของประเทศไทย ได้มีการส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษาและพัฒนาวิชาชีพในประเทศภูมิภาคอาเซียน ได้นำคณะผู้แทนคุรุสภาและผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวน 84 คน เข้าร่วมประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 34 ระหว่างวันที่ 13-15 กันยายน 2561 ณ โรงแรม Century Park Hotel กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ โดยสมาคมครูโรงเรียนแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (PPSTA) ด้วยความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการฟิลิปปินส์ โดยมีผู้แทนของประเทศสมาชิกในกลุ่มประเทศเข้าร่วมประชุม จำนวน 8 ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐเกาหลี มาเลเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ในฐานะเจ้าภาพจัดประชุม 34th ACT+1 Convention ประเด็นสำคัญของการประชุม คือ “ Strengthening the Hallmarks of Excellence in Education through ASEAN+1

Teachers' Integration” (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562, น. 47) โดยได้มีการนำเสนอรายงาน Country Report ของประเทศไทย ในหัวข้อ “Portfolio assessment, Lifelong learning, climate change, education in emergencies and ICT instruction”

ปี 2562 ประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 35 ณ โรงแรมปาร์ควิว ประเทศบรูไนดารุสซาลาม ระหว่างวันที่ 27 - 29 กันยายน 2562 ในหัวข้อ “Reducing Regional Education Gap: Mobility of ASEAN Teachers” คุรุสภาในฐานะตัวแทนผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษาของประเทศไทย ได้มีการส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษาและพัฒนาวิชาชีพในประเทศภูมิภาคอาเซียน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2563, น. 43) โดยการนำคณะผู้แทนคุรุสภา ประกอบด้วย ผู้แทนคณะกรรมการคุรุสภา ประธานกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ประธานอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง ผู้ได้รับรางวัลคุรุสภา “ระดับดีเด่น” ประจำปี 2561 ผู้ได้รับรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี และรางวัลคุณากร ประจำปี 2562 ผู้บริหารและพนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา และผู้แทนจากองค์กรสมาชิกสภาครูอาเซียนในประเทศไทย จำนวน 2 สมาคม ได้แก่ สมาคมสหภาพครูแห่งชาติ และสมาคมครูสถานศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย จำนวน 80 คน เข้าร่วมประชุมสภาครูอาเซียน+1 (ACT+1) สมาคมครูรัฐบรูไนดารุสซาลาม (Brunei Malay Teachers' Association: BMTA) เป็นเจ้าภาพจัดประชุม โดยได้มีการนำเสนอรายงาน Country Report ของประเทศไทย ในหัวข้อ “Reducing Regional Educational Gap: Mobility of ASEAN Teachers และนำเสนอในกลุ่มย่อย ในหัวข้อ “ASEAN+1 Teacher Exchange Program”

ปี 2563 – 2564 อยู่ในช่วงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งระบอบไปทั่วโลก และส่งผลกระทบต่อการประชุมสภาครูอาเซียนด้วย ในปี 2563-2564 สภาครูอาเซียน จึงจัดกิจกรรมการประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 36 โดยเลื่อนไปจัดในปี 2565

ปี 2565 การประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 36 สมาคมครูแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซียเป็นเจ้าภาพประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 36 ในหัวข้อ “Recovering from the Pandemic: Designing Post Pandemic Education in Digitally Infused World” จัดขึ้นระหว่างวันที่ 2-5 กันยายน 2565 ณ โรงแรมเมอร์เคียว คอนเวนชัน เซ็นเตอร์อันคอลลาการ์ตา กรุงจาการ์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย คณะผู้แทนคุรุสภา ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารและพนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา และผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษาจากสมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย จำนวน 17 คน โดยมี รศ.ดร.ประวิต เอรารวรรณ์ เลขาธิการ ก.ค.ศ. รักษาการเลขาธิการคุรุสภา เป็นหัวหน้าคณะ ไปร่วมประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 36

ปี 2566 การประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 37 สหภาพวิชาชีพครูแห่งชาติมาเลเซีย (National Union of the Teaching Profession: NUTP) เป็นเจ้าภาพจัดประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 37 กำหนดจัดประชุมฯ ในหัวข้อเรื่อง “Leading the Future of Education” ระหว่างวันที่ 15-17 กันยายน 2566 ณ โรงแรมดิเอเวอร์ลี่ ปูตราจายา (The Everly Putrajaya) กรุงกัวลาลัมเปอร์ สหพันธรัฐมาเลเซีย โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมฯ ประกอบด้วย ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมจำนวน 650 คน จากประเทศสมาชิกทั้ง 7 ประเทศ ได้แก่ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์

ประเทศไทย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สหพันธรัฐมาเลเซีย (เจ้าภาพจัดประชุมฯ) และสมาชิกสมทบอีก 1 ประเทศ คือ สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้)

การประชุมในครั้งนี้สรุปผลได้ว่า การเป็นผู้นำแห่งอนาคตในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม การสนับสนุนให้ผู้เรียนแบบผสมผสาน การจัดให้มีช่องทางการการศึกษาที่ช่วยให้ครูและผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลดิจิทัลที่หลากหลาย โดยมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผ่านการดำเนินความร่วมมือของครูเพื่อการวิจัย การแลกเปลี่ยนครูและผู้เรียน การแบ่งปันข้อมูลและแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดทั้งด้านโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้เรียน และหน่วยงานภาครัฐที่จะต้องดำเนินการขับเคลื่อนการยกระดับคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน โดย 1) โรงเรียนจะต้องประเมินความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้แบบดิจิทัล ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อตอบสนองต่อความต้องการในด้านการเรียนและการสอนแบบออนไลน์ พัฒนาระบบข้อมูลดิจิทัลสำหรับการรวบรวมเนื้อหาการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ส่งเสริมให้ครูและโรงเรียนพัฒนาและแบ่งปันเนื้อหาการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่ตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายและรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนในปัจจุบัน 2) ครูและผู้เรียนต้องได้รับการฝึกอบรมและสนับสนุนให้ใช้เครื่องมือดิจิทัลและแอปพลิเคชันในการสร้างทักษะความรู้ความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเพียงพอ เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นและมีจริยธรรมในการเรียนรู้แบบดิจิทัล รวมทั้งการส่งเสริมให้ครูมีองค์ความรู้ด้านการบูรณาการของกลศาสตร์เกมในการออกแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การสร้างกลยุทธ์การออกแบบที่คำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายและความต้องการเป็นสำคัญ และ 3) หน่วยงานภาครัฐ ต้องสร้างแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในการเรียนรู้แบบดิจิทัลเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยจัดทำนโยบายและแนวปฏิบัติที่ครอบคลุมครบถ้วนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพแรงงานยุคดิจิทัลในอนาคต และลดช่องว่างระหว่างหลักสูตรและความต้องการของภาคอุตสาหกรรม (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2567, น. 6-8)

กิจกรรมความร่วมมือของครูภาคพื้นอาเซียน

ในช่วงเริ่มต้นของการรวมตัวกันของสภาครูอาเซียน กิจกรรมความร่วมมือส่วนใหญ่จะประกอบด้วย การเยี่ยมเยียนกระชับสัมพันธ์ไมตรี กิจกรรมด้านกีฬา การประชุม การสัมมนา และกิจกรรมด้านวัฒนธรรม กิจกรรมความร่วมมือโดยให้ผู้นำองค์กรครูและผู้ประกอบวิชาชีพครูในแต่ละประเทศในกลุ่มอาเซียน ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สภาครูอาเซียนจัดขึ้น และองค์กรครูที่เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรมกันเอง

ปี 2561 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้จัดทำโครงการแลกเปลี่ยนครูในภูมิภาคอาเซียน เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาในระดับภูมิภาคอาเซียน และส่งเสริมให้ครูได้เปิดโลกทัศน์ และมีประสบการณ์ด้านการสอน โดยความร่วมมือระหว่างสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา สมาคมครูประเทศบรูไนดารุสซาลาม (Brunei Malay Teacher's Association, BMTA) และสหภาพวิชาชีพครูแห่งชาติมาเลเซีย (National Union of the Teaching Profession, NUTP) โดยดำเนินการ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2561) ดังนี้

1. ส่งคณะครูไทยเดินทางไปแลกเปลี่ยน ณ ประเทศมาเลเซีย ระหว่างวันที่ 21 เมษายน- 5 พฤษภาคม 2561 จำนวน 5 คน

2. ต้อนรับคณะครูแลกเปลี่ยนจากประเทศบรูไนดารุสซาลาม ณ โรงเรียนอิสลามศรีอยุธยามูลนิธิ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างวันที่ 22 กันยายน - 5 ตุลาคม 2561 จำนวน 3 คน

3. ส่งคณะครูไทยเดินทางไปแลกเปลี่ยน ณ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม ระหว่างวันที่ 6-19 ตุลาคม 2561 จำนวน 4 คน

4. ต้อนรับคณะครูมาเลเซียที่เดินทางมาแลกเปลี่ยน จำนวน 2 คน ณ ประเทศไทย ระหว่างวันที่ 24 พฤศจิกายน – 8 ธันวาคม 2561

ปี 2562 แลกเปลี่ยนครูในภูมิภาคอาเซียนดำเนินการ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562) ดังนี้

1. แลกเปลี่ยนครูไทยไปมาเลเซีย จำนวน 5 คน ระหว่างวันที่ 4 – 18 ตุลาคม 2562

2. แลกเปลี่ยนครูมาเลเซียมาประเทศไทย จำนวน 5 คน ระหว่างวันที่ 23 พฤศจิกายน-7 ธันวาคม 2562 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562)

ปี 2566 คุรุสภาจัดทำโครงการแลกเปลี่ยนครูในภูมิภาคอาเซียน โดยความร่วมมือกับสมาคมครูรัฐบรูไนดารุสซาลาม (Brunei Malay Teachers' Association: BMTA) ประจำปี พ.ศ. 2566 ระหว่างครูไทยและครูบรูไนดารุสซาลาม สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้ดำเนินโครงการแลกเปลี่ยนครูในภูมิภาคอาเซียน ณ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม ประจำปี พ.ศ. 2566 กำหนดระยะเวลาแลกเปลี่ยนในแต่ละประเทศ จำนวน 2 สัปดาห์ และได้ดำเนินการคัดเลือกครูแลกเปลี่ยนจากประเทศไทยเข้าร่วมโครงการ ซึ่งได้คัดเลือกครูและสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 2 คน พร้อมทั้งต้อนรับและจัดกิจกรรมสำหรับครูแลกเปลี่ยนจากประเทศบรูไนฯ จำนวน 2 คน ซึ่งเดินทางมาแลกเปลี่ยนระหว่างวันที่ 25 กันยายน – 9 ตุลาคม 2566 มีการจัดปฐมนิเทศก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนวัดเชิงเลน (นครใจราษฎร์) และโรงเรียนบ้านดงเกตุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 เยี่ยมชมสถานที่สำคัญระหว่างการเดินทางเข้าร่วมโครงการรับฟังรายงานผลการเข้าร่วมโครงการ ปัจฉิมนิเทศและเดินทางกลับประเทศบรูไน ฯ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2566)

การเป็นเจ้าภาพของประเทศไทย

การประชุมสภาครูอาเซียน (ASEAN Council of Teachers Convention) เป็นกิจกรรมการประชุมที่สำคัญขององค์กรสมาชิกสภาครูอาเซียน ได้ดำเนินการจัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ได้มีการก่อตั้งสภาครูอาเซียนเมื่อปี 2521 โดยประเทศสมาชิกผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพจัดประชุม การประชุมสภาครูอาเซียน ตั้งแต่ปี 2522 นับถึงปี 2566 รวมจำนวน 37 ครั้ง สำหรับประเทศไทย ได้รับเกียรติให้เป็นเจ้าภาพจัดประชุมสภาครูอาเซียนมาแล้ว จำนวน 6 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 ณ หอประชุมคุรุสภา	กรุงเทพมหานคร
ครั้งที่ 6 ณ โรงแรมบางกอกพาเลส	กรุงเทพมหานคร
ครั้งที่ 12 ณ โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ	จังหวัดเชียงใหม่
ครั้งที่ 18 ณ โรงแรมลิตเติลดีค	จังหวัดเชียงราย

ครั้งที่ 24 ณ โรงแรมเจริญโฮเต็ล

จังหวัดอุดรธานี

ครั้งที่ 31 ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์

กรุงเทพมหานคร

และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์

ในปี 2567 ประเทศไทยได้รับเกียรติให้เป็นเจ้าภาพจัดประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 38 หัวข้อ Promoting Happy Schooling and Sustainability in Education ระหว่างวันที่ 6-8 กันยายน 2567 ณ กรุงเทพมหานคร (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2567, ออนไลน์)

ความท้าทายสำหรับสภาครูอาเซียน

การดำเนินงานของสภาครูอาเซียนได้ประโยชน์อันสำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง คือ ครูไทยได้มีโอกาสไปร่วมสังสรรค์กับครูของประเทศต่าง ๆ ได้ทราบความเคลื่อนไหวของวงการวิชาชีพครู ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ได้ทราบความเคลื่อนไหวของวงการวิชาชีพครู ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งแนวความคิดที่จะนำไปช่วยพัฒนาการศึกษาในบ้านเมืองของตน นอกจากนี้แล้วผู้แทนไทยยังได้มีโอกาสไปเผยแพร่ชื่อเสียงของครูไทยด้วย เช่น การให้ข้อคิดเห็นและประสบการณ์ที่ครูไทยมีอยู่ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และที่จะขาดเสียไม่ได้ คือ การดูงานการศึกษา ซึ่งเป็นผลพลอยได้ที่สำคัญ ความรู้และประสบการณ์ดังกล่าวนี้ผู้แทนไทยได้นำมาเผยแพร่แก่ครูไทย โดยการเขียนบทความ การบรรยาย และการเสนอแนะโดยทั่วไป ด้วยความมุ่งหมายที่จะหาทางสร้างความเจริญทางการศึกษา ให้เป็นประโยชน์แก่เด็กแก่ครู และแก่สังคมในที่สุด

การก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ทำให้พลเมืองในภูมิภาคต้องเร่งพัฒนาตนเองในทุกด้าน ทั้งการรู้จักตนเองและเรียนรู้เพื่อนบ้าน การปรับทัศนคติที่มีต่อเพื่อนบ้าน การเพิ่มพูนทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ภาษาอาเซียน และภาษาต่างประเทศอื่น ๆ การเรียนรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการยอมรับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข การรู้จักคิดวิเคราะห์ การเพิ่มสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตการทำงาน ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะมิติด้านการศึกษาที่จะต้องส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนครู และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการเข้าถึง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน การส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาครูในภาคพื้นอาเซียนให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะมิติด้านการศึกษา ที่จะต้องส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนครู การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม และการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการเข้าถึงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้แพลตฟอร์ม และการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน

การพัฒนาครูภาคพื้นอาเซียนตั้งแต่ปี 2557-2566 สภาครูอาเซียนได้ใช้แนวทางการดำเนินงานความร่วมมือการพัฒนาครูภาคพื้นอาเซียนผ่านการจัดประชุมสภาครูอาเซียนตามประเด็นสำคัญต่าง ๆ ในแต่ละปี สามารถแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ช่วง คือ 1) ก่อนสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตั้งแต่ปี 2557-2562 สภาครูอาเซียนจะให้ความสำคัญกับการเคลื่อนย้ายครู

การศึกษาของครูโดยเน้นไปที่ความแตกต่างทางวัฒนธรรม และความแตกต่างในระบบการศึกษา การสนับสนุน การอนุรักษ์ค่านิยมทางวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ประจำชาติ การส่งเสริมคุณภาพครูผู้สอน การจัดการศึกษา เพื่อความเป็นพลเมืองโลก การศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมและวัฒนธรรม รวมถึงการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และการยกระดับสมรรถนะของครู 2) หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) คือ ตั้งแต่ปี 2565-2566 ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปการศึกษาครั้งยิ่งใหญ่ สภาครูอาเซียน จะให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีดิจิทัล คุณภาพครูและผู้นำสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน แบบผสมผสาน แบบยืดหยุ่น ความปลอดภัยของนักเรียน รูปแบบการสอนของครู การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพราะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลและเป็นเครื่องมือกำหนดคุณภาพการศึกษา ที่ต้องมีการวางแผน ดำเนินการ และประเมินผลอย่างรอบคอบ บนพื้นฐานของความเคารพและประโยชน์ร่วมกัน

อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษาและพัฒนาวิชาชีพครูในภาคพื้นอาเซียน ทั้งในเชิงกลไกของการบริหารจัดการและความพยายามในการผลักดันให้เกิดความร่วมมือแบบมีลักษณะ เป็นทางการมีผลในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติภาพรวมพบว่า มีน้อยมาก ขาดการติดตามประเมินผล ซึ่ง บุญช่วย ทองศรี (2547) อดีตกรรมการอำนวยการคुरुสภา ได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาและจุดอ่อนภาพรวมของการประชุม สภาครูอาเซียนไว้เป็นข้อคิดอย่างน่าสนใจว่า “เมื่อการประชุมสิ้นเสร็จ พลังและอลังการแห่งสภาครูอาเซียน ก็สลายไปแทบทันที มติใด ๆ พันธะสัญญาใด ๆ ก็จะมีอยู่ในกระดาษที่แต่ละคนนำกลับประเทศของตน และไม่มี ผลใด ๆ ต่อรัฐบาลในการกำหนดนโยบายทางการศึกษาและวิชาชีพครูแม้แต่น้อย สำหรับครูไทยเราและ ครูต่างประเทศก็ได้ประสบการณ์ต่างถิ่น ได้ของที่ระลึก ได้ภาพถ่าย ได้เกียรติบัตรเป็นหลัก เมื่อถึงเวลาประชุม อาเซียนครั้งใหม่ เจ้าภาพก็เตรียมการ กำหนดหัวข้อให้ดูหรูและทันสมัย แล้วก็เตรียมการกันด้วยรูปแบบและ กระบวนการแบบเดิม และคณะกรรมการบริหารก็ไม่เคยได้ตรวจสอบและติดตามกันเลย”

เนื่องจากสถานภาพของอาเซียนมีความหลากหลายทางภูมิศาสตร์หลายประเทศมีพื้นที่เป็นหมู่เกาะ วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง สังคม เศรษฐกิจ และการศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นความท้าทายของสภาครู อาเซียน สำหรับคुरुสภาในฐานะตัวแทนผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษาและเป็นเจ้าภาพหลักของประเทศไทย จะขับเคลื่อนภารกิจนี้อย่างไร เพื่อให้สภาครูอาเซียนยังคงมีอยู่อย่างมีบทบาทสำคัญของอาเซียน ในการพัฒนาครู เพื่อพัฒนาการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็ง ความเจริญรุ่งเรือง ทางเศรษฐกิจของอาเซียน และเศรษฐกิจโลก

เอกสารอ้างอิง

- บุญช่วย ทองศรี. (2547). การประชุมสภาครูอาเซียน ครั้งที่ 21: สภาครูอาเซียน ปรากฏครั้งสุดท้าย แห่งสหัสวรรษ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคुरुสภา
- สำนักงานเลขาธิการคुरुสภา. (2507). รายงานการแสดงผลงานของคुरुสภา ในรอบปี 2507. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คुरुสภา.
- _____. (2522). รายงานการประชุมคณะกรรมการอำนวยการคुरुสภา ครั้งที่ 16/2522 วันที่ 12 พฤศจิกายน 2522 เรื่อง การประชุมสภาครูอาเซียนครั้งแรกในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- _____. (2558). มติคณะกรรมการคुरुสภา ครั้งที่ 12/2558 วันศุกร์ที่ 27 พฤศจิกายน 2558. กรุงเทพฯ:

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

- _____ . (2560). รายงานการประชุมคณะกรรมการคุรุสภา ครั้งที่ 14/2560 วันจันทร์ที่ 30 ตุลาคม 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
- _____ . (2559). 71 ปี สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2 มีนาคม 2559. กรุงเทพฯ: บริษัทออนป้า จำกัด.
- _____ . (2560). รายงานการประชุมคณะกรรมการคุรุสภา ครั้งที่ 14/2560 วันจันทร์ที่ 30 ตุลาคม 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
- _____ . (2561). 73 ปี สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2 มีนาคม 2561. กรุงเทพฯ: บริษัทออนป้า จำกัด.
- _____ . (2561). รายงานประจำปี สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2561. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- _____ . (2562). 74 ปี สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2 มีนาคม 2562. กรุงเทพฯ: บริษัทออนป้า จำกัด.
- _____ . (2562). รายงานประจำปี สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2562. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- _____ . (2563). 75 ปี สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. กรุงเทพฯ: บริษัทออนป้า จำกัด.
- _____ . (2563). รายงานการประชุมคณะกรรมการคุรุสภา ครั้งที่ 1/2563 วันศุกร์ที่ 3 มกราคม 2563 กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
- _____ . (2563). จดหมายเหตุคุรุสภา เล่ม 2. กรุงเทพฯ: บริษัท พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด.
- _____ . (2565). รายงานการประชุมคณะกรรมการคุรุสภา ครั้งที่ 9/2565 วันพุธที่ 21 กันยายน 2565. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
- _____ . (2566). สรุปรายงานการประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 37 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ สหพันธรัฐมาเลเซีย. <https://www.ksp.or.th/2024/01/29/48952/>
- _____ . (2566). รายงานการประชุมคณะกรรมการคุรุสภา ครั้งที่ 10/2566 วันที่ 26 ตุลาคม 2566. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
- _____ . (2567, 24 มีนาคม). การประชุมผู้นำองค์กรสมาชิกสภาครูอาเซียน (ACT Leaders' Meeting) เพื่อพิจารณาการเตรียมการจัดประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 38. <https://www.ksp.or.th/2024/03/25/50201/>